

“Joder con el puto catalán”

written by Eulàlia Lledó | 7 d'abril de 2016

Sona el telèfon. Malgrat que és un nombre ocult, l'agafo. Error. A l'altre cap del fil, un home em diu que han de passar per casa per donar-me una carta. Li pregunto que de quina companyia i si la poden deixar a la bústia. Diu que és de la Central de gas de Barcelona i que no, que abans han de passar per revisar la instal·lació. M'imagino que és una d'aquestes estafes de baixa intensitat però de gran abast de les companyies d'energia. Tenim una breu conversa. Li dic que m'estranya el procediment i quan li estava dient que no em consta l'existència de la tal Central de gas no em deixa acabar, penja després d'etzibar-me un ofensiu: «Joder con el puto catalán». En efecte, ell parlava en castellà i jo en català; situació freqüent a Catalunya entre persones que saben les dues llengües (habitualment si algú es passa a l'altra llengua és perquè abandona el català; allò que en lingüística es coneix com a «cortesía unilateral»). Ell sabia català, va traduir sense dubtar el meu «bústia» per «buzón». Tampoc no em va demanar en cap moment si podia canviar de llengua.

Ara, pitjor va ser sentir, a final de juny en el debat d'investidura que va proclamar president de la Generalitat Ximo Puig, com la portaveu de Ciutadans a les Corts Valencianes, Carolina Punset, feia un discurs que dividia estrafolàriament les llengües entre universals i locals o vilatanes; entre llengües que serveixen per buscar feina i llengües que es veu que són inútils per a aquest noble fi.

Ni una paraula dels milers i milers de famílies que, any rere any, es queden sense ensenyament en valencià, atès que a pesar de la molta i insistent demanda no se n'obren línies. Ni una paraula tampoc respecte al fet que any rere any a les PAU, per exemple a Catalunya, la nota de llengua i literatura castellana supera la de llengua i literatura catalana. O que,

després de trenta anys d'immersió lingüística, totes les dades mostren que els infants que acaben l'escolarització obligatòria tenen una bona competència en totes dues llengües. O que analitzats un grup que feia l'escolaritat en castellà i només tenia el català com a assignatura i un altre que practicava la immersió lingüística, es va constatar que el coneixement de castellà era força semblant però, en canvi, el coneixement del català era prou més baix en el grup que només l'aprenia com a assignatura.

O mentides premeditades pròpies d'un partit, Ciutadans, que va néixer exclusivament contra la immersió en llengües que no siguin el castellà i que, per tant, per raons estrictament d'ideologia política, afirma, per exemple, el despropòsit que on es fa immersió es forma en una sola llengua. O la rucada de dir que, pel que fa a les llengües, el saber sí que ocupa lloc i el fet de conèixer una llengua treu espai a una altra, quan la ciència diu que el coneixement i les habilitats que s'adquireixen quan es dominen dues llengües són molt més grans que si se n'aprèn només una: més flexibilitat cognitiva, més facilitat per al pensament divergent, més consciència metalingüística, entre altres coses. De fet, quan una persona domina diverses llengües, li és molt més fàcil aprendre'n una altra.

En la seva intervenció Punset va usar el castellà per postular que el valencià és un bé cultural que s'ha de protegir i aprendre de forma proporcionada (?). Tàctica típica i clàssica, la mateixa del PP, quan diu que defensa el valencià: no és qüestió de donar idees, no fos cas que algú es pensés que el valencià és una llengua universal o, si més no, normal. Punset va desmentir que ho fos evitant curiosament usar-lo i utilitzant-ne una d'universal; la mateixa que, malgrat la universalitat, fa que Zapatero i Rajoy (partidaris acèrrims de les virtuts del monolingüisme) vaguin en solitud còsmica per l'espai sideral quan van a les reunions de la Comunitat Europea. Punset va afirmar també que el valencià és

una llengua entranyable. Quan algú utilitza un adjectiu com aquest per definir una llengua, especialment si no és la seva, especialment si és la meva, em poso a tremolar.

A mitjans de juliol, amb motiu de no sé quina efemèride de la Wiquipèdia, els informatius de la Sexta s'omplen la boca i s'inflen d'orgull parlant de la vitalitat que hi mostra el castellà. Atès que és una cadena televisiva amb voluntat i pretensió estatal, penso que han deixat passar una ocasió d'or per treure pit i explicar a continuació que el català -malgrat la seva aparent petitesa- és la dissetena llengua amb més articles en nombres absoluts a Viquipèdia (450.000 a començament del 2015). De fet, la primera llengua que va penjar un article a l'enciclopèdia electrònica després de l'anglès va ser el català. Per ser una llengua tan i tan local, no està gens malament.

[Llegeixo un article d'Antonio Muñoz Molina al Babelia sobre novel·la negra](#) i tot d'una diu: «En España casi todas las novelas de Chandler las publicaba Barral». Com a lectora del gènere l'afirmació m'és absolutament aliena, no m'hi puc sentir menys identificada: gairebé encara una nena, vaig conèixer Chandler i la major part de novel·listes de sèrie negra, incloses no tan sols, Highsmith, sinó també, entre d'altres, l'estupenda Millar, a la benemèrita, entranyable i mai prou ponderada col·lecció «La cua de palla», iniciada el 1963. L'autor presenta la part pel tot, llevat que cregui que Catalunya (i el català i la literatura que s'hi conrea) no forma part de l'Estat espanyol, és a dir, que pensi que Catalunya s'ha independitzat. Com que em consta que no ho creu, no tinc més remei que lamentar la matussera, per invisibilitzadora i equívoca, redacció d'un paràgraf fàcilment esmenable: «En castellano (o español) casi todas las novelas de Chandler...».

Entre l'aversion i l'odi, el menyspreu i la ignorància, quin terreny li queda al valencià, al català?

Atesa la vigència del tema, hem recuperat aquest article publicat al Huffington Post l'agost de 2015, amb el permís de l'autora.